

ADVIES Nr. 2.088

Zitting van dinsdag 26 juni 2018

Evaluatie van de bijzondere regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid inzake lonen van de rechtstreekse medecontractant in de bouwsector, zoals voorzien door de wet van 11 december 2016 houdende diverse bepalingen inzake detachering van werknemers

x x x

ADVIES Nr. 2.088

Onderwerp: Evaluatie van de bijzondere regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid inzake lonen van de rechtstreekse medecontractant in de bouwsector, zoals bepaald bij de wet van 11 december 2016 houdende diverse bepalingen inzake detachering van werknemers

De heer K. Peeters, minister van Werk, heeft bij brief van 29 januari 2018 de Nationale Arbeidsraad gevraagd de voornoemde regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid inzake lonen te evalueren.

In zijn brief herinnert de minister eraan dat de Raad in zijn advies nr. 1.982 heeft gevraagd om de betreffende maatregel een jaar na de inwerkingtreding te evalueren, om de daadwerkelijke doeltreffendheid ervan in het veld na te gaan, alsook de opportuniteit van de handhaving ervan. Hij geeft ook aan dat er een evaluatie was voorzien in de memorie van toelichting bij de wet als antwoord op het verzoek van de Raad.

De commissie Individuele Arbeidsverhoudingen – Sociale Zekerheid werd belast met het onderzoek van deze adviesaanvraag.

Op verslag van de commissie heeft de Raad op 26 juni 2018 het volgende advies uitgebracht.

x

x

x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ADVIESAANVRAAG

De heer K. Peeters, minister van Werk, heeft bij brief van 29 januari 2018 de Nationale Arbeidsraad gevraagd de bijzondere regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid inzake lonen van de rechtstreekse medecontractant in de bouwsector te evalueren, zoals bepaald bij de wet van 11 december 2016 houdende diverse bepalingen inzake detachering van werknemers.

In zijn brief herinnert de minister eraan dat de Raad in zijn advies nr. 1.982 van 4 mei 2016 betreffende de omzetting van richtlijn 2014/67/EU inzake de handhaving van richtlijn 96/71/EG (detachering van werknemers in het kader van een dienstverlening) heeft gevraagd om de betreffende maatregel een jaar na de inwerkingtreding te evalueren, om de daadwerkelijke doeltreffendheid ervan in het veld na te gaan, alsook de opportuniteit van de handhaving ervan.

Hij geeft ook aan dat er een evaluatie was voorzien in de memorie van toelichting bij de voornoemde wet van 11 december 2016, als antwoord op het verzoek van de Raad.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

A. Vaststellingen

De Raad heeft de grootste aandacht besteed aan deze adviesaanvraag die binnen de commissie Individuele Arbeidsverhoudingen – Sociale Zekerheid grondig is onderzocht.

Die commissie kon gedetailleerde informatie verkrijgen van de vertegenwoordigers van de FOD Werkgelegenheid en, meer in het bijzonder, van het Toezicht op de Sociale Wetten (TSW), over de manier waarop in 2017 en 2018 enerzijds de algemene regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid inzake lonen werd uitgevoerd en anderzijds de bijzondere regeling die van toepassing is op de rechtstreekse medecontractant in de bouwsector.

Uit de in dat kader verstrekte toelichtingen door de administratie heeft de Raad de volgende elementen aangenomen:

1. Het jaar 2017

- *Algemene regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid inzake lonen*

Er dient te worden opgemerkt dat 62 notificaties werden uitgevoerd in het kader van de algemene regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid inzake lonen, waarvan er 44 betrekking hadden op het paritair comité voor het bouwbedrijf. Het TSW heeft een aanmaning verstuurd die resulteerde in een regularisatie van € 54 190 voor 14 werknemers in de bouwsector (paritair comité 124).

- *Bijzondere regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid inzake lonen van de rechtstreekse medecontractant in de bouwsector*

In 2017 werd daarentegen geen enkele notificatie uitgevoerd in het kader van de specifieke regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid inzake lonen voor de bouwsector.

- *Vaststelling van overtredingen met betrekking tot de uitbetaling van het loon*

In 2017 heeft het TSW (directies Netwerk-Covron) een totaalbedrag van € 26 244 393 onbetaald loon voor 22 878 gedetacheerde werknemers vastgesteld, in alle sectoren samen. 73 % (€ 19 275 573 voor 17 327 gedetacheerde werknemers) van die werknemers was gedetacheerd in de bouwsector.

Het TSW heeft voor 60 % van het totaal van € 26 244 393 een regularisatie ontvangen (€ 15 907 053 die betrekking had op 14 218 gedetacheerde werknemers). 74 % (€ 11 855 974 voor 10 687 werknemers) van die werknemers was gedetacheerd in de bouwsector.

Voor 40 % (€ 10 337 340 die betrekking had op 8 660 werknemers) heeft het TSW geen regularisaties ontvangen en pro justitia's moeten opstellen. 72 % (€ 7 419 436 voor 6 640 gedetacheerde werknemers) van die werknemers was gedetacheerd in de bouwsector.

2. Het jaar 2018 (gegevens van 1 januari 2018 t.e.m. 31 mei 2018)

- *Algemene regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid inzake lonen*

Uit de door de administratie verzonden elementen blijkt dat 22 notificaties werden uitgevoerd overeenkomstig de algemene regeling, waarvan er 19 betrekking hadden op de bouwsector. Die notificaties resulteerden niet in regularisaties.

- *Bijzondere regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid inzake lonen van de rechtstreekse medecontractant in de bouwsector*

Voor het eerste jaar werden er in 2018 6 notificaties uitgevoerd in het kader van de bijzondere regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid inzake lonen in de bouwsector, waarvan er 5 betrekking hadden op de bouwsector (paritair comité nr. 124) en één op de schoonmaaksector (paritair comité nr. 121). Die notificaties resulteerden in geen enkele loonregularisatie.

- *Vaststelling van overtredingen met betrekking tot de uitbetaling van het loon*

Het TSW (directies Netwerk-Covron) heeft in de periode van 1 januari 2018 t.e.m. 31 mei 2018 een totaalbedrag van € 8 040 833 onbetaald loon voor 9 579 gedetacheerde werknemers vastgesteld, in alle sectoren samen. 94 % (€ 7 570 256 voor 8 276 gedetacheerde werknemers) van die werknemers was gedetacheerd in de bouwsector.

Het TSW heeft voor 45 % van het totaal van € 8 040 833 een regularisatie ontvangen (€ 3 648 234 die betrekking had op 5 325 gedetacheerde werknemers). 89 % (€ 3 258 455 voor 4 383 werknemers) van die werknemers was gedetacheerd in de bouwsector.

Voor 55 % (€ 4 392 599 die betrekking had op 4 254 werknemers) heeft het TSW geen regularisaties ontvangen en pro justitia's moeten opstellen. 98 % (€ 4 311 801 voor 3 893 gedetacheerde werknemers) van die werknemers was gedetacheerd in de bouwsector.

3. Details betreffende de toepassing van de procedure

Er dient eraan te worden herinnerd dat de in de bouwsector uitgevoerde notificaties op basis van de algemene regeling altijd betrekking hebben op de onrechtstreekse contractanten (met name het hoofdbedrijf aan de top van de keten van onderaanneming). De rechtstreekse contractanten in de bouwsector kunnen enkel binnen de bijzondere regeling in aanmerking worden genomen.

De notificaties aan de hoofdelijk aansprakelijke personen worden zowel in de algemene regeling als in de bouwregeling verzonden wanneer de inspecteur vaststelt dat de in gebreke gebleven buitenlandse werkgever weigert de vastgestelde overtredingen te regulariseren.

Wanneer wordt vastgesteld dat een gedetacheerde werknemer niet het aan hem verschuldigde loon ontvangt op basis van de Belgische bepalingen, wordt een ingebrekestelling naar de buitenlandse werkgever verzonden waarin hij wordt geboden om de overtredingen te regulariseren. Als de werkgever ondanks een of zelfs twee herinneringen geen gevolg geeft aan die ingebrekestelling, wordt het mechanisme van hoofdelijke aansprakelijkheid vervolgens geactiveerd door de notificatie naar de hoofdelijk aansprakelijke persoon te sturen.

B. Beoordeling van de Raad

De Raad leidt uit de verstrekte gegevens af dat de administratie in 2017 in de bouwsector de algemene regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid voor de lonen voor de onrechtstreekse medecontractanten is blijven toepassen zonder ooit de nieuwe bijzondere regeling te implementeren die van toepassing is op de rechtstreekse medecontractant.

Het Toezicht op de Sociale Wetten heeft pas in de loop van 2018 de nieuwe bijzondere regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid inzake lonen van de rechtstreekse medecontractant in de bouwsector voor de eerste malen toegepast. Daaruit leidt de Raad af dat die nieuwe bijzondere regeling, die maar sinds 30 december 2016 in werking is en die deel uitmaakt van een complex nationaal en Europees wettelijk kader, nog wat tijd nodig heeft om door de administratie volledig te worden beheerst en toegepast in het veld.

Bijgevolg acht de Raad het te vroeg om in dit stadium van de uitvoering van de maatregel de daadwerkelijke doeltreffendheid ervan in het veld te evalueren, alsook de opportuniteit van de handhaving ervan.

Gelet op het belang dat hij hecht aan deze problematiek, beoogt hij zijn werkzaamheden voort te zetten door de uitvoering van deze nieuwe bijzondere regeling in de bouwsector regelmatig op te volgen in het kader van in zijn midden opgerichte informatieplatform sociale en fiscale fraude, samen met de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven.

De Raad zal een kwalitatieve evaluatie van de maatregel uitvoeren op het moment dat hem het meest gepast lijkt, rekening houdend met de informatie die de administratie binnen het voornoemde informatieplatform zal verstrekken over de toepassing ervan in het veld.
